

Kazimierz Uszyński

Ochrona zabytków drewnianych w 35-leciu PRL - konferencja muzealno-konserwatorska

Ochrona Zabytków 33/1 (128), 83-84

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

tościowe wzbogacenie skromnej, jak dotychczas, literatury traktującej o historii konserwatorstwa w Polsce.

Wyróżnienia otrzymały następujące osoby: mgr inż. arch. Stanisław Wiercioch — *Zamek w Fredropolu — badania architektoniczne*, praca wykonana na Studium Poddyplomowym Politechniki Warszawskiej pod kierunkiem dra arch. Jarosława Widawskiego; dr inż. arch. Krystyna Dąbrowska-Budziło — *Ochrona i kształtowanie panoram miast ze szczególnym uwzględnieniem Krakowa*, praca doktorska wykonana w Instytucie Urbanistyki i Planowania Przestrzennego Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej pod kierunkiem prof. dra Janusza Bogdanowskiego; inż. arch. Janina Starzewska, mgr Elżbieta Wróblewska, mgr Zofia Bienkowska — *Dwór w Nienadowej — badania historyczno-architektoniczne na obecność polichromii*, dokumentacja wykonana w Pracowni Projektowej PP PKZ w Jarosławiu; mgr Krzysztof Gołębiak — *Metodologiczne problemy archaizacji ekspozycji muzealnej*, praca wykonana w Dziale Muzeów Terenowych Muzeum Narodowego w Poznaniu; mgr Władysław Trawiński — *Prawna ochrona dóbr kultury w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem woj. leszczyńskiego*, praca magisterska napisana na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; mgr Marta Mrozowska — *Próba opracowania metody usuwania cienkich nawarstwień wapiennych i farb klejowych z malowideł ściennych*, praca dyplomowa wykonana na Wydziale Konserwacji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie; mgr Ewa Łuka — *Próby znalezienia optymalnego środka do utrwalania pasteli*, praca dyplomowa wykonana na Wydziale Konserwacji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie; mgr Lucyna Rudek — *Technologia i technika średnowiecznych rysunków i pisma wykonanych na pergaminie oraz metody ich identyfikacji*, praca dyplomowa wykonana na Wydziale Konserwacji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie; mgr Tadeusz Kubiak — *Dokumentacja etnograficzna zagrody w Gostyniu*, dokumentacja wykonana w PP Pracownie Konserwacji Zabytków, Oddział w Szczecinie.

W dziale prac projektowo-badawczych nagrodę I stopnia otrzymała mgr inż. arch. Lucyna Czyżniewska za *Studium rewaloryzacji Nieszawy*, wykonane w Toruńskim Oddziale PP Pracownie Konserwacji Zabytków; jest to szczególne i wyjątkowo wnikliwie opracowane studium doliny Wisły w rejonie Nieszawy i Ciechocinka wraz z kompleksowym ujęciem zagadnień ochrony zabytków i krajobrazu.

Nagrody II stopnia: mgr inż. arch. Agnieszka Tratkiewicz — *Studium rewaloryzacji Pińczowa wraz z projektem adaptacji nowego miasta Mirowa*, praca dyplomowa

wykonana w Instytucie Podstaw Rozwoju Architektury pod kierunkiem doc. dr hab. Teresy Zarębskiej, nagrodzona za wszechstronne opracowanie projektu rewaloryzacji historycznego układu przestrzennego; zespół w składzie: mgr inż. Sławomir Gzell, mgr inż. Monika Trochym-Cynke przy współpracy Studenckiego Koła Naukowego na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej oraz mgr Barbara Gutkowska, mgr inż. Stanisław Jaszko — *Studium krajobrazowo-przestrzenne Kalwarii Paclawskiej i Paclawia*, praca wykonana w Zakładzie Projektowania Urbanistycznego Politechniki Warszawskiej pod kierunkiem prof. dra Kazimierza Wejcherta, nagrodzona za trafne ujęcie problemu zagospodarowania przestrzennego zabytkowego układu.

Nagrody III stopnia: mgr inż. arch. Ewa Arvay-Podhalańska, mgr inż. arch. Bogusław Podhalański — *Studium rewaloryzacji i organizacji przestrzennej zabytkowego miasta Pilzna na tle powiązań z rejonem oddziaływania*, praca wykonana na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej w Instytucie Urbanistyki i Planowania Przestrzennego oraz w Instytucie Historii Architektury i Konserwacji Zabytków pod kierunkiem prof. dra Wiktora Zina i doc. dra hab. inż. arch. Tadeusza Bartkowicza, nagrodzona za trafną próbę odpowiedzi na potrzeby społeczno-gospodarcze kraju w zakresie rewaloryzacji małych miast o układzie zabytkowym; mgr inż. arch. Bolesław Beroński — *Wytuczne funkcjonalno-programowe dla zespołu staromiejskiego Bloku Nr 4 w Krakowie*, praca wykonana w Zakładzie Rozwoju i Organizacji Robót przy Zjednoczeniu Budownictwa Komunalnego w Krakowie oraz Miejskim Biurze Projektów, nagrodzona za model syntetycznego ujęcia procesu rewaloryzacji dla potrzeb służby konserwatorskiej; mgr inż. arch. Zofia Gzowska — *Ochrona tradycyjnego krajobrazu kulturowego regionu Kaszub*, praca magisterska wykonana w Instytucie Architektury i Urbanistyki Politechniki Gdańskiej pod kierunkiem prof. dra Jerzego Stankiewicza i mgr inż. arch. Marcina Gawlickiego, nagrodzona za opracowanie konkretnych rozwiązań w zakresie projektowania obiektów turystycznych w powiązaniu z tradycyjnym budownictwem regionu.

Wyróżnienia otrzymały następujące osoby: mgr inż. arch. Maciej Wutzen, mgr inż. arch. Barbara Żywko-Kiersz, mgr inż. Stanisław Sosnowski, mgr inż. arch. Maria Wojtyśiak — *Rewaloryzacja i adaptacja Fortu Legionów Cytadeli Warszawskiej* (praca wykonana w PP Pracownie Konserwacji Zabytków Oddział Zamek); mgr inż. Jan Olizar — *Wstępna koncepcja zagospodarowania parku i wykorzystania obiektów układu historycznego w Sosnowicy* (praca wykonana w Instytucie Kształto-

wania Środowiska w Warszawie); inż. arch. Małgorzata Sackiewicz-Rozbicka — *Tułowice — zagospodarowanie folwarku i adaptacja dworu na cele turystyki* (praca dyplomowa wykonana w Instytucie Podstaw Rozwoju Architektury Politechniki Warszawskiej pod kierunkiem doc. dr hab. Anny Czapskiej).

Jury konkursu przyznało nagrodę honorową za 8 prac projektowych dotyczących adaptacji nie zagospodarowanych obiektów zabytkowej architektury regionu koszalińskiego. Były to projekty adaptacji: Bramy Kamiennej w Świdwinie na Muzeum-Izbę Pamięci, pałacu w Wolini na Dom Pracy Twórczej, pałacu w Zaleskiem na Ośrodek Wypoczynku Niedzielnego, kaplicy Św. Gertrudy w Koszalinie na ekspozycję wyrobów rzemiosła artystycznego, piwnic byłego zamku w Złocieńcu na „Winiarnię przy świecach”, wiatraka w Daszewie na Muzeum Sztuki Młynarskiej oraz projekty zagospodarowania przestrzennego Skansenu Rybołówstwa Morskiego w Darłowie i ruin murów obronnych w Białogardzie. Prace te wykonano w Wyższej Szkole Inżynierskiej — Instytucie Budownictwa Lądowego, Zakładzie Podstaw Projektowania pod kierunkiem doc. dr inż. arch. Jadwigi Dunajewskiej i mgr inż. arch. Marii Berlińskiej.

W dziale prac popularnonaukowych nagrodę I stopnia otrzymał kolorowy film *Konserwacja kolumny Zygmunta III Wazy*. Film powstał w Pracowni Konserwacji Zabytków Metalowych Warszawskiego Oddziału PP PKZ, opracowany i zrealizowany przez zespół w składzie: reż. Jerzy Skowroński, mgr Tomasz Nowicki, mgr Krzysztof Lesiak, mgr Marian Lesiak, mgr Andrzej Wawrzeńczak, inż. Elżbieta Skowrońska przy współpracy konsultantów doc. dra Jana Sochy i mgr inż. Sławomira Safarzyńskiego z Instytutu Mechaniki Precyzyjnej w Warszawie.

W tymże dziale nagrodę II stopnia otrzymał mgr Tadeusz Adam Kubiak za *Kurkowe Bractwa Strzeleckie w Wielkopolsce — katalog wystawy*, opublikowany w 1978 r. przez Muzeum Narodowe w Poznaniu-Oddział Historii Miasta Poznania w Ratuszu.

Celem konkursu — jak mówi regulamin — jest zainteresowanie studentów i młodej kadry naukowej problematyką ochrony zabytków i muzealnictwa przez podejmowanie tematów przyczyniających się do rozwoju nauki i popularyzacji w tym zakresie lub dających propozycje konkretnych rozwiązań praktycznych dostosowanych do współczesnych potrzeb.

Po dokonaniu przeglądu nagrodzonych i wyróżnionych prac w 1979 r. należy stwierdzić, że zgodnie z przyjętymi założeniami konkurs przyczynia się do podejmowania tematów z dziedziny ochrony i konserwacji zabytków oraz zagadnień dotyczących muzealnictwa.

Marian Paździór

OCHRONA ZABYTKÓW DREWNIANYCH W 35-LECIE PRL — KONFERENCJA MUZEALNO-KONSERWATORSKA

Konferencja na temat ochrony zabytków drewnianych w 35-lecie PRL rozpoczęła swoje obrady 1 października 1979 r. otwarciem Muzeum Wsi Lubelskiej, położonego w peryferyjnej dzielnicy Lublina — Sławinek. W konferencji udział wzięli przedstawiciele dziewięciu krajów (ZSRR, Czechosłowacja, NRD, Szwecja, Norwe-

gia, Finlandia, Belgia, RFN, Francja); łącznie było 127 uczestników krajowych i zagranicznych. Główni organizatorzy konferencji — to: Ministerstwo Kultury

i Sztuki — Zarząd Muzeów i Ochrony Zabytków, PP Pracownie Konserwacji Zabytków i Zjednoczone Zespoły Gospodarcze (INCO); gospodarz pierwszego dnia obrad: Muzeum Wsi Lubelskiej, zaś dwu następnych: Muzeum Rolnictwa im. K. Kluka w Ciechanowcu.

W części lubelskiej, poza uczestnictwem w uroczystości otwarcia kolejnego w Polsce muzeum skansenowskiego, goście mieli możliwość obejrzenia ponad dwudziestu obiektów i starannie zagospodarowanych wnętrz z terenu Lubelszczyzny. Zważywszy fakt, iż pokazany fragment skansenu został przygotowany zaledwie w czasie trzech lat, pracownikom muzeum należą się słowa wielkiego uznania.

Wygłoszone w Lublinie trzy referaty: prof. dra Romana Reinfussa, dra inż. Michała Czajnika i dyr. Ryszarda Królikowskiego, przybliżyły uczestnikom główne problemy związane z założeniami programowymi, konserwacją i sprawami organizacyjnymi Muzeum Wsi Lubelskiej.

W Ciechanowcu powiązano z konferencją przekazanie do muzealnego użytkowania jednego z dwu budujących się przy Muzeum zespołów skansenowskich. W zespole już utworzonym ukazany jest przekrój społeczny wsi pogranicza mazowiecko-pod-

laskiego z drugiej połowy XIX w. Część wnętrz w obiektach skansenowskich przystosowano do potrzeb wystawienniczych; między innymi zorganizowano wystawy związane z konferencją: *Konserwacja zabytkowego drewna w 35-leciu PRL* (organizator: ZZG), *Artystyczna obróbka drewna* (organizator: Muzeum w Ciechanowcu) i *Zabytki Ziemi Łomżyńskiej* (organizator: WKZ Łomża).

W części referatowej w Ciechanowcu dr Franciszek Midura, wicedyrektor ZMiOZ, omówił dzieje ochrony budownictwa ludowego w 35-leciu PRL oraz nakreślił jego najbliższe perspektywy rozwojowe. W referacie dra Tadeusza Polaka, dyrektora naczelnego PP PKZ, zostały przedstawione osiągnięcia tej instytucji w ochronie zabytkowych obiektów drewnianych. Podobnie mgr Jerzy Rutkowski, naczelny dyrektor ZZG, przedstawił charakterystykę dla naszego kraju i ceną dla ochrony zabytków drewnianych współpracę przemysłu wyspecjalizowanego ze służbą muzealno-konserwatorską w zakresie ochrony zabytków. Dr Jerzy Czajkowski zajął się w swoim referacie sprawą badań i metodologii prac badawczych w odniesieniu do budownictwa ludowego w Polsce, a dr Michał Czajnik zaprezentował bogate osiągnięcia metod konserwacji

drewna, jakich dopracowano się w Polsce w okresie 35-lecia. Wystąpienia zakończył referat Kazimierza Uszyńskiego, w którym znalazło się omówienie inicjatyw ochronny budownictwa ludowego w północno-wschodniej Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem zespołów skansenowskich w Ciechanowcu.

Uczestnicy dyskusji — zarówno w Lublinie, jak i w Ciechanowcu — podkreślali ogromne osiągnięcia w 35-leciu PRL w zakresie ochrony zabytków drewnianych, rozważali sprawy organizacyjne i techniczne związane z rozbudową zespołów skansenowskich, sprawy zagospodarowania wnętrz skansenowskich i ich adaptacji do potrzeb współczesnych, wysuwali postulaty pod adresem organizatorów konferencji z propozycją przychodzenia z pomocą w kwestiach organizacyjno-gospodarczych i konserwatorskich w zakresie ochrony zabytków budownictwa ludowego.

Spotkanie ciechanowiecko-lubelskie było okazją do miłych przeżyć i zdobycia cennej wiedzy teoretycznej i praktycznej, a to wszystko dla sprawy, która leży u podstaw naszej kultury narodowej i naszego wkładu do światowego dorobku ochrony zabytków.

Kazimierz Uszyński

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE, BUDOWNICTWO I REWALORYZACJA MIAST ZABYTEKOWYCH W POLSCE — WYSTAWA W BOLONII

W dniu 13 października 1979 r. otwarty został w Bolonii doroczny Międzynarodowy Salon Uprzemysłowienia Budownictwa — SAIE'79 (13—21.X.1979). Centralnym punktem programu tej wielkiej wystawy jest impreza kulturalno-informacyjna zwana CUORE MOSTRA (serce wystawy), do uczestnictwa w której Dyrekcja Targów Bolońskich zaprasza jeden kraj jako gościa honorowego. W roku 1979 zaproszona została Polska, która zapre-

zentowała dużą wystawę *Zagospodarowanie przestrzenne, budownictwo i rewaloryzacja miast zabytkowych w Polsce*, wypełniła program dwudniowego seminarium naukowego o tej samej tematyce i przeważającą część publikacji książkowej pt. *Politica edilizia e gestione del territorio in Polonia*, zawierającej ponadto artykuły autorów włoskich.

Oprócz tych podstawowych elementów imprezy CUORE MOSTRA wystąpienie

Polski wzbogacone było trzema wystawami: wystawą autorską prof. architekta Haliny Skibniewskiej, wystawą *Warszawa wczoraj i dziś* oraz wystawą książki wydawnictwa „Arkady”.

Z uwagi na duże znaczenie i bardzo pozytywną ocenę polskiej imprezy w Bolonii szczegółowe jej omówienie zamieścimy w jednym z następnych numerów „Ochrony Zabytków”.

Barbara Lenard

KONSERWACJA ZABYTEKÓW ARCHITEKTURY I URBANISTYKI — MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM W KRAKOWIE

W dniach 15—18 listopada 1979 r. odbyło się międzynarodowe sympozjum na temat konserwacji zabytków architektury i urbanistyki, zorganizowane przez Instytut Historii Architektury i Konserwacji Zabytków Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki.

Po uroczystym otwarciu sympozjum przez wiceministra kultury i sztuki — prof. dra hab. Wiktora Zina oraz powitaniu uczestników przez rektora Politechniki Krakowskiej — prof. dra hab. inż. Bolesława Kordasa i dziekana Wydziału Architektury — prof. dra hab. arch. Andrzeja Skoczka, uczestnicy spotkania obejrżeli film pt. *Warszwy czasu*, poświęcony sprawom odnowy Krakowa, zwiedzili komnaty królewskie oraz wystawę *Wawel zaginiony*.

W godzinach popołudniowych nastąpiła prezentacja ostatnich realizacji konserwatorskich w Krakowie (ul. Kanonicza, ze-

spół gastronomiczny Wierzynek), a następnie wszyscy uczestnicy udali się do Ośrodka Szkoleniowego Politechniki Krakowskiej w Janowicach k. Zakliczyna, gdzie w dniach 16—17 listopada toczyły się obrady. Wygłoszono ogółem 22 referaty o bardzo szerokiej problematyce — od zagadnień teoretycznych do szczegółowych zagadnień technicznych z zakresu konserwacji. Z gości zagranicznych referaty wygłoszili: prof. S. Gvozdanović (Jugosławia), prof. G. Cristinelli (Włochy), arch. D. Deurenne (Francja) i prof. M. Zador (Węgry). Ogółem w sympozjum uczestniczyło ponad 70 osób, przedstawiciele krajowych i zagranicznych uczelni oraz krakowskiego środowiska konserwatorskiego.

Spotkaniu towarzyszyła interesująca wystawa obrazująca dorobek konserwatorski Instytutu Historii Architektury i Konserwacji Zabytków Politechniki Krakowskiej,

krakowskiego Oddziału PP Pracownie Konserwacji Zabytków, Miejskiego Biura Projektów oraz Krakowskiego Przedsiębiorstwa Geodezyjnego. Odbył się też pokaz zastosowania kamery termowizyjnej dla potrzeb badania zabytków. Z okazji sympozjum Instytut Historii Architektury i Konserwacji Zabytków wydał okolicznościowe wydawnictwo prezentujące wieloletni dorobek dydaktyczny, naukowy i projektowy.

W ostatnim dniu spotkania uczestnicy zwiedzili zabytkową kopalnię soli w Wieliczce oraz zamek w Pieskowej Skale. Należy podkreślić doskonałą organizację sympozjum (symultaniczne tłumaczenie, telewizja przemysłowa), wysoki poziom większości referatów oraz niezwykłą gościnność gospodarzy. Referaty i dyskusja będą opublikowane.

Wojciech Kalinowski